

LAUSUNTO

Helsinki 25.9.2020

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Viitteet: VN/15739/2020 ja STM083:00/2020

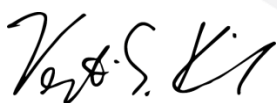
Asia: Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä poliisilain 2 luvun 9 pykälän väliaikaisesta muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 200 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja:

erityisasiantuntija Päivi Opari, paivi.opari@soste.fi, 040 588 6154
erityisasiantuntija Päivi Nykyri, paivi.nykyri@soste.fi, 045 657 6769
lakimies Patrik Metsätähti, patrik.metsatahti@soste.fi, 040 938 3454

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

Kommentit koskien sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan muuttamista sekä maksettavia korvauksia (9 a §, 79 § ja 79 a §)

SOSTE pitää nykyisessä epidemiatilanteessa välttämättömänä tehdä tarvittavat muutokset tartuntatautilakiin ihmisten terveyden suojelemiseksi.

SOSTE korostaa, että koronaepidemian hoitamisen ohella ihmisten välttämättömät palvelut on turvattava. Sote-palveluissa on viime keväästä lähtien syntynyt palveluvelkaa erityisesti hoidon ja kuntoutuksen osalta ja osalla ihmisistä terveys ja toimintakyky ovat olleet uhattuina eri syistä aiheutuneiden palvelukatkosten vuoksi. Jo kerääntyneen palveluvelan purkamiseen on tehtävä tarvittavat suunnitelmat ja kohdennettava resursseja niiden toteuttamiseen.

Jatkossa mahdollisesti syntyvä palveluvaje tulee pyrkiä pitämään mahdollisimman pienenä. Kiireettömiksi luokiteltuja palvelujakaan ei pidä joutua odottamaan liian pitkään, sillä vähitellen terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvat haitat alkavat todentua. Samalla paine palvelujärjestelmää kohtaan kasvaa entisestään ja kustannukset nousevat. Tarvittaessa tulee hyödyntää yksityisen ja kolmannen sektorin tuottamia palveluita lisäresurssina esimerkiksi palvelusetelien tai muiden sopimusten kautta.

Potilas- ja asiakasturvallisuus on varmistettava siten, että ihmiset kokevat asioinnin turvallisiksi. Ihmisiä tulee rohkaista käyttämään heidän tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja. Viime kevään kokemukset osoittivat, että diagnoosit viivästyivät ihmisten jättäessä menemättä vastaanotolle joko tartunnan pelossa tai koska eivät halunneet olla vaivaksi.

Annettavien toimintaohjeiden tulee olla selkeästi ymmärrettäviä. Viime keväänä esimerkiksi kuntoutuksen osalta tapahtui turhia kuntoutuksen keskeytyksiä, kun kuntoutuspalvelujen tarjoajien tulkittiin olevan sellaisia henkilöitä, joilla ei ole pääsyä hoitolaitoksissa tai asumisyksiköissä olevien asiakkaiden luokse. Tämä tulkinta oli vastoin ohjeiden alkuperäistä tarkoitusta. Tällaisten tilanteiden syntymistä tulee jatkossa välttää.

Järjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat ovat merkittäviä avun ja tuen tarjoajia, joiden merkitys korostuu yhteiskunnallisesti epävakaina ja poikkeuksellisina aikoina. Julkisista palveluista on oltava toimiva ohjaus tämän avun ja tuen piiriin. Samalla on varmistettava, että järjestöjen toimintaedellytykset turvataan. Sosiaalibarometri

2020:n mukaan koronaepidemian aikana yhdistykset korvasivat monin paikoin julkisen sektorin jättämää aukkoa neuvonnassa ja ohjauksessa sekä sopeuttivat toimintaansa kehittämällä uudenlaista tukea apua tarvitseville.

SOSTE tuo lisäksi esille, että ehdotetun 9 a §:n perusteella annettavat määräykset eivät saa johtaa tilanteisiin, joissa yksityisten sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajien toimintaedellytykset jatkossa vaarantuvat määräysten noudattamisen vuoksi. Tällaisen tilanteen voisi aiheuttaa esimerkiksi se, että palveluntuottaja määräyksen vuoksi joutuisi rikkomaan toimilupansa ehtoja tai sopimusvelvoitteitaan. 9 a §:n mukaisten määräysten tulisi nähdäksemme aina ensisijaisesti kohdistua palvelujen järjestämisestä vastaavaan tahoon, jolla puolestaan olisi ensisijainen velvollisuus tehdä yksityisten sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajien kanssa määräyksen edellyttämät sopimukset.

Kommentit koskien toimenpiteitä koronavirustaudin leviämisen estämiseksi oppilaitoksissa ja varhaiskasvatuksessa (57 a §)

Hallituksen esityksessä on tuotu kattavasti esille hygieniaohjeiden noudattaminen sekä opetuksen porrastaminen ja erilaiset tilajärjestelyt etäisyyden ylläpitämiseksi. SOSTE haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tartuntojen ehkäisemisen ohella poikkeuksellisissa olosuhteissa on tärkeä maksimoida eri asteista tukea tarvitsevien lasten ja oppilaiden tuen määrä osaamiserojen kasvun ehkäisemiseksi.

Koulun antaman tuen lisäksi ulkopuolisten tahojen tarjoaman tuen hyödyntäminen tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla, kuten esimerkiksi järjestöjen ja vapaaehtoisten tarjoama läksytuki, on kannatettavaa.

Kommentit koskien toimenpiteitä koronavirustaudin leviämisen estämiseksi elinkeinotoiminnassa ja muussa toiminnassa (58 c §, 58 d §, 58 g § ja liite sekä 58 h § 1 mom.)

58 c-58 h pykälien mukaisista määräyksistä saattaa toiminnanharjoittajille aiheutua niin merkittäviä kustannuksia ja tulonmenetyksiä, että niiden toimintaedellytykset jatkossa vaarantuvat. Kunnan tai julkisen vallan velvollisuudesta hyvittää tai korvata näistä määräyksistä johtuvat menetykset tulee tehdä selkeät kirjaukset lakiin tai sen esitöihin.

Kommentit koskien henkilöliikennettä koskevia toimenpiteitä (58 c §, 58 e § ja 58 f § sekä 58 h § 2 mom.)

-

Kommentit koskien karanteenia, eritystä ja annettavia ohjeita koskevia säännöksiä (57 §, 60 §, 63 §, 67 §, 68 § ja 69 §)

-

Kommentit koskien valvontaa, tiedonsaantioikeutta ja virka-apua koskevia säännöksiä (59 a - 59 c §, 88 a §, 89 § sekä poliisilain muutos)

-

Kommentit koskien muita pykäläitä (3 §, 24 §, 91 § ja 92 §)

-

Kommentit koskien yleisperusteluja

-

Muut kommentit

-

Tiivistelmä lausunnostanne lisättäväksi lausuntoyhteenvetoon

SOSTE pitää muutoksia tartuntatautilakiin tarpeellisenä varautumisena koronatilanteen pahentumiseen. SOSTE korostaa, että koronaepidemian hoitamisen ohella ihmisten välttämättömät palvelut tulee turvata ja potilas- ja asiakasturvallisuus varmistaa, jotta viime keväänä syntynyt palveluvelka ei enää merkittävästi kasva. Tarvittaessa tulee käyttää yksityisen ja kolmannen sektorin tuottamia palveluita lisäresurssina. Järjestöjen työn tarve ja merkitys korostuvat yhteiskunnallisesti poikkeuksellisin aikoina ja ihmisiä tulee ohjata kolmannen sektorin tarjoaman avun ja tuen piiriin. Samalla tulee varmistaa, että järjestöjen toimintaedellytykset turvataan. Lisäksi SOSTE tuo esille, että ehdotetun 9 a §:n perusteella annettavat määräykset eivät saa johtaa tilanteisiin, joissa yksityisten sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajien toimintaedellytykset jatkossa vaarantuvat määräysten noudattamisen vuoksi.